

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, vasárnap, július 11

Tizedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

„KELET” 1880. második félevesi folyamára

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy hóra helyben	1 „ 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.

Kéziratok nem adtnak vissza.

A SOCIALDEMOKRATÁRÓL.

III.

Közelebből szólottunk az újabb socialis eszmék első három főiskolájáról. A míg azonban Saint Simon és Fourier lelkes tanítványai a világ sorsának megjavítását csak békés úton és társulás által akarták keresztülvinni, a nélkül, hogy a fennálló államot szétronbantsák avagy az államban terveik kivételének határozott ellenségét nézték volna. A legújabb socialdemocratának azonban határozottan politikai irányja van, mivel nem mint a nemesebb socialismus és keresztényi közösség, társulás és társulási eszmék, hanem az állam kényszerhatálya által akarják megoldani feladataikat. Ezen újabb irányzat atyjának Blanc Lajos tekinthető, a ki „A munka szervezése” című iratával messze terjedő mozgalomnak vetette meg alapját és általános kedveltségnek örvendő jelgét adott a munkások számára. Blanc Lajos követeli, hogy az állam szervezze az ipart, a munkásoknak teremtsen tőkét, ossza ki a munkát s a megillető díjat biztosítsa. Blanc az 1848-diki februári forradalom által azon nagy felelősséggel járó helyzetbe jutott, hogy elméleteit, mint az ideiglenes kormánytagja, megvalósítsa. E kormány a munkához való jogot elismerte s kénytelen volt nemzeti műhelyeket nyitni meg, a hol a munkások, kiknek száma 1848. június haváig 119 ezerre ment fel, haszonatlan nivellirozásokkal töltötték el az időt, vagy éppen semmit sem csináltak. Blanc Lajos ugyan nem volt hibás a nemzeti műhelyek felszólása miatt, de neki sem sikerült azok helyébe valami jobbat állítani és az államhatalom segítségével az ipar practicus szervezőjeként mutatni be magát. Az események a magok kérelmeit logikájuk szerint hamar eltértek a Blanc Lajos békés terveitől, migsem Cavaignac kénytelen volt utcaiz harcban karcásokkal fojtani el a veres köztársasá-

got. A júniusi napok képezték első jelenetét azon socialdemocrata drámának, melyre Franciaország forradalmaival a különböző felvonásokat szolgáltatatta. A második felvonást az 1871. májusi commune borzalmái képezik.

Különböző országokban különböző irányja van a socialdemocrata törekvéseknek is. Más Franciaországban s a vele rokon latin tartományokban, más Muszkaországban, a hol a socialis nihilistamozgalom öltött óriási mérvet, és más a német tartományokban kifejtett socialdemocratia. Angliában legkevésbé uralódik e párt, de már Amerikában sokkal kiterjedtebb. A socialdemocratia követői 1863-tól kezdve Németországban, Ausztriában és Svájcban tettek nagy hódításokat. Ezen németes irányu socialdemocratának kiváló képviselőiként Lassale, Marx Károly, dr. Jákoby János mondhatók. Lassale socialisticus programja abban áll, hogy a munkásokat állami előlegekkel és az állam segítségével saját önálló vállalkozókká kell tenni, hogy a napszámot maga a kézi munka fizesse ki. Még messzebb ment Marx Károly, a ki munkáiban a tőkét és a tőke által való termelési módot mondja a kor nyomorúsága kútféjének s szó szerint azt állítja, hogy a tőke felhalmozódása egy a proletárok szaporodásával. Marx megkísérelte egy nemzetközi munkás-szövetség alapításával az összes államok socialdemocrata pártjait a tőkeuralom ellen egy nagy ligává szervezni.

Marx és Lassale hamis tanai útát találtak maguknak mindenfelé a társadalom alsóbb osztályaiban, rüpiratok, újságok, gyűlések, egyletek keletkeztek, a melyek igazgatóságban tartják az alsóbb osztályokat, s műveltebb államokban irigységgel és gyűlölettel töltötték el a vagyonosabbak iránt, kérlelhetetlen ellenességévé tették az állam és fennálló intézmények iránt. Nagy kiterjedésűknél fogva nagy erőre tettek szert, pártokat képeznek országgyűléseken, az államfők ellen merényleteket követnek el s teljes felforgatással fenyegetik az egész újabb civilisatiót, ugyannyira, hogy különösen Németországot kénytelen volt a legszigorubb törvényekkel lépni fel ellenük, melyekről azonban a jövő alkalommal fogunk megemlékezni.

Marx és Lassale tanainak képtelensége azon alaptévedésben gyökerezik, mint ha munkás kényszerítés és szükség nélkül is éppen annyit dolgoznék, mint azon

fontos tevékenységre buzdító okok létezése mellett. Ők tőkét s különböző telepeket akarnak biztosítani a munkások részére, nem gondolván meg, hogy ugyanannyi munkától és termeléstől fosztották meg a társadalmat, mint a mily mennyiségű pénzzel a munkásokat segélyezték. Meg akarják szüntetni a tőke-felhalmozódást, nem gondolván meg, hogy csak felhalmozódott tőke képes vállalatokat létesíteni, a vállalatokat a kereset különböző hullámzása szerint szükség esetén kisegíteni, a dolgozó népnek munkát adni és fizetést, a mielőtt a bevétel megcsappan.

A munkásnak a társadalom soha sem fog többet fizetni, mint a milyen összeget nekik a kereslet és kínálat törvényei biztosítanak. A szorgalmas munkás ezen összeget minden körülmények között meg fogja kapni. Ha pénzzel segítjük a munkást, szaporítjuk a dologtalanokat, még pedig éppen olyan mértékben és ideig, a mennyire s a míg a pénzsegély terjed és tart.

A socialismus fel akarja emészteni a jelenkor tőkét, hogy aztán magát az emberiséget tegye ki a legnagyobb nyomornak.

KÜLFÖLD.

A Bradlaugh-ügyhez. Az angol alsóház július 5-ki ülésében ismét szőnyegre került az eskü kérdése. Emilitettük, hogy Bradlaugh ellen keresetet adtak be azon alapon, hogy ő a törvények ellenére tett ünnepélyes nyilatkozatot, melyre nem volt jogosítva, eskü helyett. Norwood ennek folytán az említett ülésben bejelentte, hogy legközelebb kérdést fog intézni a kormányhoz, hogy mintán Gladstone nyilatkozata szerint a kormány vonakodik törvényjavaslatot beterjeszteni, mely minden kételyt eloszlatna a Bradlaugh által tett nyilatkozat jogossága és törvényesség tekintetében. Szándékozik-e utasítani a korona ügyészeit, hogy védjék Bradlaugh-t az ellene indított s netalán még indítandó keresetekben.

A francia képviselőház által első ízben megszavazott amnestia föltétlen volt. A senatusban két módosítást ajánlottak; Labiche azt indítványozta, hogy a kiknek a kormány 3 hó alatt kegyelmet ad, azok amnestiáltaknak tekintessenek, Bozérián a gyilkosokra és rablókra nem kívánta kiterjeszteni az amnestiát s a senatus tudvaleg ez utóbbit indítványt fogadta el.

A képviselőház tehát a három különböző

Hanem azért fölfértünk mindnyájan s mint Lützow vadász-esapatja robogtunk Egerezen s a másfél jegenyefőről nevezett Jegenyé községen át, nagy lelki nyugalommal, de Kolozsmegye szíveségéből annál több vese- és máj-rázkódással, a szép völgykanyarulatban fekvő Jegenyé fürdőbe. Mielőtt azonban ide belépünk, hívjuk föl Hieronimi Károly államtitkár és a „Kötüink” című szakmunka írója figyelmét a kőrtak ama specialis készítés módjának tanulmányozására, a mely Kolozsmegye e vidékén dívik s a mely valóban méltó a figyelemre. A sárga agyagból és bivaly-főnyű alaktalan kővekből elmeszen construalt út egy szakértő nyilatkozata szerint igen sokban segíti elő a gyomor-betegeknek a fürdőben való üdülését, ha t. i. az utazást minden nap megteszik s így — a mit Hieronimi valószínűleg nem tud — itt előtűnik áll az út-fürdő egy egészen új neme.

De hagyjuk az utat s nézzük a valószínűs vízből álló fürdőt. A völgyfordulat alján bugyog föl a 9 Reaumur foknyi hideg tükör-forrás, fölfogva három mérsékelt nagyságu medenczében, külön a nők, férfiak és közemberek számára, körülveve néhány meleg-fürdő szobával, pár kezdetleges szálló-hajlékkal, tekepályával, oldalt pedig a csinos svájci modorban épült hat szobával és közös étteremmel ellátott vendéglő, igen jó, bár a váratlanul nagy számban érkezett vendégek miatt kissé szűkös konyhával. Pár felszer, egy kezdetleges laczi konyha, újan ültetett csemetékkel szegélyezett sétá-utak, föl a két oldalt 50—100 lépésre elterülő erdőbe, pihenő ülőkékre, árnyas tánc-helyek — im

javaslatot üszhangzásba hozni törekedett, mint-hogy Bozérián javaslata elfogadhatatlan volt, Labiche módosításából az tűnik ki, hogy a senatus egy része csak az amnestia szótól retten vissza, s a megkegyelmezésbe bele fog egyezni.

A vitát Cassagnac kezdte, s mindjárt kezdetben feleselést bocsátkozott az elnökkel. Gyonyolta a kormányt, s kijelentette, hogy miután javaslata a senatusban megbukott, a kormányt szintén bukottnak tekintik.

Perrier Kázmér a senatus határozatát elfogadásra ajánlja, s erre Ribot és Gambetta közt heves vita fejlődik, vajjon Perrier indítványa föltött rögtön szavazzanak-e vagy sem. Freycinet ugy nyilatkozott, hogy a kormány azért mutatkozik engedékenynek, hogy az amnestia mégis lehetővé váljék, s bizonyos számítások ezélt ne érjenek. A baloldal e kijelentést nagy tetszéssel fogadta.

A jobbpart egy tagja, Fauconnerie herczeg szintén az amnestia mellett szólott, mert véget vet a conflictusoknak, nemkülönben Mitchell, jezsuita képviselő, mert hite szerint, ha valamely Bonaparte a Tuillériákba visszatérne, első dolga volna az amnestia elrendelése.

Azt a meglepő hírt távirják Nándor-fehérvárról, hogy Hasszán pasa, Novibazár kormányzója, a kinek megölése föltölti hírt, keresztény menekültek állítása alapján terjesztették, csak megsebesült s oda érkezett, hogy magát gyógytassa. A szionizai pasa és a kaimakam vették át Novibazár kormányzását. — Ejub bey értesítette az alban libát végbevitt tettét, mely azt nemcsak helyeselte, hanem azt is ígérte neki, hogy mindenkor számíthat a liga támogatására.

Nagy-Britannia és Irland. Mig a Bradlaugh-ügyben a legfőbb bíróság előtt a jogászok értékesítik tudományukat és leleményességüket, a nyilvános meetingekben folyton tart az agitáció. Az angol atheisták egyletének e havi gyűlésén, mely Bradlaugh elnöklése alatt tartatott, a következő határozat hozatott: A National Secular Society végrehajtó tanácsa, mely az angol szabadgondolkodásnak többségét képviseli, szívéből köszönetet mond a dissidens testület nagy tömegének azon szívélyes és odaadó támogatásért, melyben a szószékről, a sajtó és nyilvános gyűlések útján a vallásszabadság nagy elvét részesítették és Charles Bradlaugh, az atheistát, ugyanazon jogokban kívánták részesíteni, melyeket a nonkonformisták elnyertek, mi által bizonyították, hogy a nonkonformisták a közérdekekben kívánták a szabadságot és nem egyedül a maguk számára.

ezeket fogja be a tekintet egyszerre, ha a vendéglő széles verandájáról szétpillantunk.

A kilencz óra tájt megérkezett társaság, természetesen, először is a fürdő-hez fog, ki a melegben, ki, ha bátrabb, a hidegben. Emitt tizenöt kicsi rézkrajcárért megszerzed a fürdőruhát s még hozzá a jogot, hogy férfias bátorságot, szilárd lelkiéretet kipróbálhassd, megbizonyíthasd. A 9 foku víz, különbe, igen „kedélyes” benyomást tesz reád. Csak a lábaid szárád, karjaidat, hátad, melled és a közbeeső testrészeket hasogatja egy kissé, de különben igen jól érzed magadat s többi tagjaidnak semmi bajok. A vegyelemzés, melyet dr. Fabinyi Rudolf egyetemünk tudós tanára végzett szakértelemmel, különböző szilárd részeket mutat ki a vízben, legtöbb hatást tulajdonít azonban neki az idegbántalmakra s kiffűző hideg-gyógyintézet berendezésére mondja alkalmasnak, mig a vidéki közhiedelem csúszos bajokban, sőt bennut-ságban is gyógyerőt tulajdonít e csodálatosan kristálytisztá s fenékig átlátszó szép, sima (palás) víznek.

A fürdőre, természetesen, következett a séta, hogy egy kissé neki melegdjék az ember, s a sétára a villás-reggeli, hogy a reproductio folyamatba induljon. Egy kis tekézés, megint egy séta a kanyargósan felkigyózó úton az árnyas erdő sűrűjébe s ime, már itt az ebéd ideje.

Az ideje igen, de hát az ebéd? Közben, ugyanis, egész társaság gyülekezett össze. Egeres felől és a vízválasztón át B-Hunyad tájáról mindegyre érkeztek az egy-, két- és háromfogatauk, megfelelő vasárnapi mulatni vágyó kö-

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tért ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvesznek:

Bácsban: Oppelik Alajos Stadt Stabenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Hansenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapeston: Hasenste- és Vogler hirdetés közz. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapest Szervitater 5. sz.

Nyiteltéri cikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

A török-görög kérdéshez.

A hatalmak azonos jegyzékének átnyújtását a Nordd. Allg. Ztg. e hó 16-ikára teszi, megjegyezvén egyuttal, hogy a görög és a török kormány elhatározásairól szóló hírek ennél fogva koraiak. Koraiak-e vagy nem, annyi bizonyos, hogy ugy Athénben, mint Konstantinápolyban ép ugy tudhatják ma, hogy mi van a jegyzékben, mint fogják tudni akkor, ha a jegyzék átadva lesz. Véglegesenek a két fél intézkedéseit azonban csak azért nem lehet mondani ma már, mivel ezek főképp a hatalmak elhatározásaitól függenek. Ezek pedig koránt sem tűnnek föl oly egyöntetűeknek, mint azt a minden rendű és rangú officiózusok a porta tüdös megrögtentésére hirdették, sőt a csaknem napokint változó és módosuló tervekről szóló híresztelések egyenesen megerősítetik a portát abban a felfogásban, hogy ellentállásával igenis számíthat Európa egyetlenségére. A nagy garral hirdetett flotta-demonstráció kérdése mindinkább elzárnyosodik s közös határozat megállapodásról a kabinetek közt arra nézve, hogy mi történjék akkor, ha a porta a határozatokra non-poszumusszal felel, ma még szó sincs. A francia-angol akció, mint kiemeltük, már egészen mellőzöttnek tekinthető, s a mi Oroszország állítólagos ajánlatát illeti, a „Pol. Corr.”-nek egy pétervári kommunikéje határozottan kijelenti, hogy az orosz kormány egy kabinetnél sem ajánlotta vagy indítványozta, hogy orosz csapatokat küld a Görögországnak odaítelt területek megszállására. A kommuniké ezután tudákos hosszadalmassággal beszél a hatalmak közt a kényeszerűt rendszabályok fölöl folyt tárgyalásokról és konstatalja, hogy eddig még nem sikerült ki-esszközölni sem azt, hogy egy hatalom (Anglia) legyen megbízott végrehajtója a „tengeri beavatkozás”-nak, sem azt, hogy a hatalmak közös hajóhadit tüntetése segítse elő a konferencia határozatainak végrehajtását, a mennyiben egyes hatalmak az ez idő szerinti decziziv föllépés ellen ellenszenvet tanúsítanak.

Az ide vonatkozó hírek egyébiránt esodálatos bőséggel és változatossággal teremnek. Föl-említjük itt a „Rigaer Ztg.”-nak azt a szintén „korai”-nak mondott jelentését, mely szerint csak is a török-görög háboru esetére küldetnek ki egy európai hajóhad a görög partokra az európai allatvalók védelmére; továbbá a Daily Newsnek azt a berlini értesülést, mely szerint a flotta-demonstráció a krétai fölkélek megakadályozása céljából tervezettnék s fölmerült az a terv is, hogy Görögország vegye meg Kréta szigetét. Egy párisi hír szerint Franciaországnak az Anglia által állított végkép elhatározott hajóhadit tüntetésétől való vonakodása semmiképp sem ugy magyarázandó, hogy feltétlenül passzív akar ma-

zonsággal s egyszer csak megjött a nagy lajtorjás szekér is a barna gyerekekkel, olyan ügyesen praeparalva, hogy csak az éleesebb szem bírta fölismerni kezükön, nyakukon a világ-maradványokat. Bizony, a szegény vendéglős ennyi éhes gyomorra nem számított. A jövényének egy része elhelyezkedett ugyan az erdő-alji sima gyöpre s elővette duzzadt iszákját, de a nagyobb rész a vendéglős úrtól várta a megváltatást. A dolog aztán éppen a világ sorja szerint ittött ki — valának sokan a hivatottak s kevesen a hivatottak, de azért egy-egy darab mindnyájunknak jutott (Sándor barátunknak kettő is, három is) és a jó kedvből valamennyinek, úgy, hogy a végén csak azon vettük észre magunkat, hogy mind valamennyien magas kedvre kaptunk, koczin-tottunk, köszöntöttünk s jó szívvél, készséggel éljeneztünk dr. Eltes Károly kanonok urat, a kath. igazgató tanács előadóját, ki a tanulmányi-alap e szép tulajdonát, ha isten élteti, buzgalmával világzásra emelendi. Kissé még sok időbe telik ugyan, de annál jobb: annál hosszabb ideig él.

Mi csak koczingtattunk, adomáztunk, tréfálóztunk, de mind sűrűbb lett a teremben a föl s alá járkálás: a fiatal nép-ség, fiuk és leányok majd kinéztek helylínkből s a barna legények is mind sűrűbben kaptak a táncznotákba. Valamelyik végre elérte a célzást s az ebédlők helyét adtak a tánczolni kívánóknak.

Ők aztán járták — a vidéki kis birtokosok, boltosok és ifjú urak meg leányasszonyok, csak olyan vigan és verejték hullásig, akár a redoutbeli nagyság ur-

A KELET TÁRCZÁJA.

Jegenyé.

De nem az, a melynek „tetejében két holló áll feketében” — sem nem azok, a melyek sétatéri arenánk körül a világ mulandósága fölött elmélkednek s ma-holnap mindnyájan kopasz-száraz felkiáltó jelekbe változnak, hanem az, a mely az egeresi vasuti állomástól észak-nyugatra a hunyadi vízválasztó tövében szerénykedik, még ugyancsak olyan pongyolában, mint a kicsike kisasszony, ki vasárnapi galájából még éppen csak cipellőjét vette magára, de haja rendezetlen, rózsaszín ruhája a szabónál, szoknyácskája a vasaló alatt, hanem azért eleven képzőerővel már is sikerülhet kiabrázolni gondolatunkban leendő kedveltető alakját, mert rózsá-piros arca még így is hamiskásan mosolyog eléink.

Minél nagyobb a város, lakói annál inkább vágyakoznak minden pihenő napon menekülni a poros utcáik, a magas házak, a bűzös udvarok börtöneiből, ki a szabadba, a természet tüde keblére, hol pár órára feledhessék a hétköznapi lélekölő zsívját, a nyár tikasztó hőségét s a gondokat, melyek az egyformán végzett munka nyomában árnyékként húzódnak.

Kolozsvár, ily értelemben, alig nevezhető nagy városnak. Gyönyörű sétatere, melyet egy ugrással mingenki elérhet; éppen hónya alyán terülő muzeumkertje, méltóságos fenytüvel és az üserdők elhagyatottságára emlékeztető összecsúszódott bokraival s nádas tavával; nyári

radni; sőt igen valószínű, hogy a francia s elöljárókatól az olasz flotta is igen nagy távol-
ságból fog állni az angol hajóhad tüntetésének
színhelyétől. Viszont a Köln. Ztg.-nak azt jelen-
tik Londonból, hogy az angol kormány egyelőre
nem szándékozik flotta-tüntétést Törökország ellen,
s a legvégső esetben is csak a többi hatalmak-
kal közösen lépne közbe. — Minthogy már éppen
a flottáknál vagyunk, említsük meg azt a kon-
stantinápolyi hírt is, mely szerint a török hajó-
had Hobart pasa vezérlete alatt az Adriára in-
dult, hogy a partokat őrizze.

A görög király következő nyilat-
kozata közli egy bécsi lap: Ha Törökország
fegyveres kézzel szegült ellene a konferencia
határozatainak, Görögország az ügy eldöntését
a hatalmakra bizza. Görögország képtelen arra,
hogy erőhatalommal kényszerítse Törökországot,
mivel Oroszország egyesülve Romániával, Szer-
biával és Montenegróval is alig vala képes ezt
tenni. Ha a porta enged, akkor Görögország
megszállja a neki ítélte területet és fölveszi a
harcot az albánokkal.

A német nyelv.

Sajátságosan jellemző, hogy minden újabb
hazai mozgalmra rámondható a magyar ama
közmondása, hogy a „ki sokat markol keveset
szorít.” Megakarjuk védeni a magyar szellemet
az idegen befolyásoktól, s a helyett, hogy meg-
fontolt lépésekkel haladnánk előre e szép törek-
véseinkben, hanyat-homlok rohanunk a falnak.
Az év csaknem minden napjára esik egy haza-
fias egyet megalkotása, törünk előre, de nem
elég ligdigant, nem elég kitartással; szívünk
lelkünk csak pillanatnyira járja át a lelkesülés
túze, s ez állapotban mámorosan túlkiallítja az
ésszt, hatalmas csapásokkal írjuk a céljaink
előgördülő akadályokat, de csakhamar kifára-
dunk, pihenésünk hosszú, s megölje a lelkesü-
lésünknek.

A fővárosban jelenben ülésező prot. egy-
házkerületet egyetemes tanügyi bizottsága sem
tagadta meg magyar véré, kimondván élénk vi-
ta után szavazattöbbséggel, hogy a német
nyelvet ezentúl nem veszi be a
gymnasium rendes tantárgyaiközé.

Hogy e határozat kivihetetlen, elég lesz
csak azt megjegyeznünk, hogy ama felsőbb fo-
rum, mely határozta a felet, hogy beszámítható-e
az egyetemen az olyan, érettségi bizonyítvány, mely
ben a német nyelv mint rendkívüli tárgy szerepel,
sohasem fogja e határozatot magáévé tenni. De nem
csak ezért kell elítélnünk e határozatot. Nem akarjuk
ugyan mi sem keblünkre ölteni a németet, haresz-
lünk mi is a magyar-szellem fenntartásáért, de csak
ott, hol érte kiadni kell, s nem képzeltünk
magunk elé végelpusztulással fenyegető szörnye-
ket s nem hadonázunk nagy hűhóval a levegő-
ben. Elítéljük e határozatot azért is, mert meg-
gondolatlan. Nem gondolták meg a fővárosban ülé-
sező tanárok azt, hogy a gymnasiumok előké-
szítő iskolái az egyetemnek, s mint ilyennek
égető szüksége van a modern nyelvekre. Nem
gondolták meg azt, hogy az egyetemen modern
nyelvek nélkül előre haladni nem lehet. Ter-
mészettudományi irodalmunk még csak a kez-
detlegesség fokán sem áll, az önállóan kutatni
akaró tanulók nagy része kárhoztatja tanárait,
hogy nem adtak eléggé alkalmat a modern nyel-

fiak és kisaszonnyok. Hogy a francziába
egy párszor belebonnyolodtak, hogy a ke-
ringő íteméből néha kiestek: mit és ki-
nek árt az, mikor ők olyan igaz, teljes
leleklből jártak s csak úgy odasúgtak
egy másnak táncz-közben, csak úgy meg-
szorongatták párjuk kezét s csak úgy
lesték, hogy melyikkel tánczol többször
az előtánczos? S hát azt melyikünk nem
vette észre, hogy az a merőben a szembe
mélyedt tekintet, s az a hol lesített, hol
mosolyogva fellépő ábrándos szempár
ép úgy szerető kiolvasni a szembelevő
tekintetéből: szeret? nem szeret? Az
ember, ember mindenütt. Az ifja kivétel
nélkül hiszen a legnagyobb ámitónak: a
természetnek, mely a szemnek tetszetős
formákkal, a vér hevületes bizsergésével
s a képzelem hímes káprázataival csaló-
gat, esábitgat bennünket, mig ott vagyunk,
ott ragadunk a lépesszőn, hogy aztán,
előbb-hátrább, fölbredjünk a száraz, ko-
moly valóságra. Az örege bölcs kiábrán-
dultságában folytatja a poharazást, kár-
örvendő sajnálkozással hagyja, hogy „jár-
ják a bolondját”, dűnti a világ sorsát s
számitgatja a közelgő aratás kilátásait.
Ez gyönyörködik a mások vigadozásá-
ban, az elbolyong még egyszer az erdő
sűrűjében, hol édes harmóniába olvad össze
a völgyi zsongás, míg végre a csengők
hangja, szekerék zörgése jelenti, hogy
elérkezett az indulás ideje s egy órai
döcögés s a másik órai robogás után esti
fél tizenegykor puha ágyunkban ábrán-
dozzuk a jelenyi mulatság folytatását.
E—n.

vek megtanulására, kárhoztatja önmagát, hogy
nem birt elég szorgalommal saját erején elsa-
jítani azokat. Ilyen körülmények között csak azt
lehetett várni, hogy a főtanodák nagyobb súlyt
fognak fektetni a német nyelvre és rendez tan-
tárggyá emelik a francziát. Haladni akarunk,
s mi magunk vágjuk el az utat a haladásra.

Elítéljük a fővárosban ülésező tanárok határo-
zatát azért is, mivel az a szélsőségbe csap. Meghozói
azt hiszik, hogy ez által megmentik a magyar nem-
zetet minden veszélytől, s magyar vért bocsá-
tanak minden magyar földön élő ereibe, holott
csak a reakció talaját teszik termékenyebbé.
De ugyan ki is látta veszélyeztetve a magyar
szellemet a főtanodában a német nyelv által,
épen a protestáns főtanodákban? Avagy nem
képesek a főtanodák megtanítani tanítványaikat
12 hosszú éven át, hogy bárhova vesse őket a
sors, bármekkora sokasága vegye őket körül az
idegen elemeknek, sziveikben magyar vér lük-
tessen, s hogy szent kötelességük a magyar
nyelv életéért küzdeni, mert elhalt nyelve csak
elhalt nemzetnek lehet.

Nem a főtanodákban vész el a magyar,
hanem az idegenek közt lévő népben. Nem a
főtanodákban tanított német-nyelvtől satynul a
magyar nyelv, magyar szellem, hanem attól,
mely nőnevelésünkben s elemi gyermeknevelé-
sünkben játsza a főszerepet. Ezen segítünk, s
ha segíteni akarunk, tegyük azt megfontolva,
s nem úgy, hogy minden társadalmi mozzanatunk-
ra rá lehessen mondani: „A ki sokat markol
keveset szorít.” y. r.

Mezőgazdasági szövetkezetek.

A negyvenes évek világrendítő eseményei
által teljesen megváltoztatott birtok- és munkás-
viszonyok, a földművelés terén a gép- és
vegyszerrel segélyével előidézett rendkívüli hala-
dások és ennek folytán egy a földnek művelése,
a termények feldolgozása és azok értékesítése
körüli beállított változások, a birtok felszabadulá-
sa által megváltozott adózás, — szóval a tel-
jesen megváltozott termelési feltételek és értéke-
sítési viszonyok a mezőgazdaságot tulajdonké-
pen iparrá, a mezőgazdasággá változtatták át.
E két irány képes legérthetőbben megmagyaráz-
ni azon igényeket, a melyek teljesítése nélkül
rendszeresen jövedelmező mezőgazdaság ma már
nem képezhető és e két irány megismerése ál-
tal képesek vagyunk azonnal felismerni összes
mezőgazdasági bajaink kútforrását.

E megváltozott viszonyokban lévő keres-
endő mindenekelőtt a mezőgazdaság mai sa-
nyarú állapotának oka, az ebből levont követ-
keztetéseiből folyik, hogy ma már csak az azon
gazda boldogulhat, ki gazdaságát a megválto-
zott termelési és értékesítési feltételeknek meg-
felelőleg rendezte be; ki lépést tartva a kor ha-
ladásával, gazdaságát ellátja mindazon berende-
zésekkel, melyek segélyével javítva földjét és
nemessítve terményeit, az eddiginél jobbat és töb-
bet olosóbban is termel. — E berendezések esz-
közele azonban tökélt igényel, beruházásokat
kell tennie, javítani kell és a javításokat fen-
tartania. Talaját javítani, tönkieszmáha-állomá-
nyát szaporítani kell, szélszárubb, nagyobb és ki-
sebb gazdasági eszközöket, nemessített vetőma-
got stb. kell vásárolnia, szóval éppen a legoksze-
rűbben gazdálkodó jut azon helyzetbe, hogy
pénzre van szüksége, de tudván azt, hogy ara-
tás után, különösen ősz elején, visszafizetheti a
legtöbb 100—200 frtból álló kölcsönt, nem aka-
rja birtokára beábláztatni, mivel nemcsak sajnálja,
hanem igen meg is érzi a 8—10 frtnyi betábla-
zási költséget, — tehát személyét kívánja va-
gyona elé helyezni, amde ekkor kénytelen csak
tapasztalni, mily kicsiny az ő személyes hitele.

Ezen tökére azonban okvetlenül szüksége
van és így bármí áron is, de meg kell szere-
nie. Nőzzük mily módon juthat tehát ily tőké-
hez? Betáblázható kötelezőnyre — aránytalan-
ul drágává tévén a felveendő pénz — nem
vehet; egyszerű, személyre szóló kötelezőnyre,
még nagyobb áldozatok árán nyerhet; kézi zá-
logot, ép azon időben, midőn a felveendő pénz-
re szüksége van, csak a legtrikább esetben ad-
hat, — nem marad számára más hátra, mint
várható termését előre adni. Hogy ez mily ki-
számíthatatlan kárával jár, azt nem kell magya-
ráznunk, most csupán azt kívánjuk bebizonyí-
tani, hogy mai létező viszonyaink között a gaz-
da fent vázolt szükséglete nem nyerhet kielé-
gítést.

A mit azonban az egyes egymagában, sa-
ját csekély erejére támaszkodva el nem érhet,
az az erők szélszerű egyesítése által bizonyára
sikerülend. Azt a hitelt, mit az egyes földmives
személye iránti bizalmatlanság miatt el nem nyer-
het, el fogja nyerni az általuk alakítandó szö-
vetkezet és ennek képesen oda jutotunk, hogy
az egyedüli út és mód, a mi által a földmives
olcsó és az ő viszonyainak megfelelő tüzemőké-
hez juthat, hitelszövetkezetek alakítása. Ezen út
a leggyorsabb, legbiztosabb, a leginkább meg-
bízható és legolcsóbb, ez helyesen szervezve, az
egyedüli, a mi a földmives jóllétét megalapítani
képes.

Később lehet adjuk „a mezőgazdasági hitelszövet-

kezetek” alapszabálytervezetét, annak részletes fej-
tegetésébe e helyütt nem bocsátkozhatunk és itt
annak csupán egy sarkolatos elvét kívánjuk ki-
emelni, mivel ennek helyes alkalmazásától függ
a szövetkezet sikeres működése.

A hitelszövetkezetektől nyerendő kölcsönből
— melyben csupán a szövetkezet tagjai része-
sülhetnek — a földmives, mint már fentebb
megjegyeztük, főkép 50—300 forintig terjedhető
üzemőké szükségletét fogván fedezni, oly köl-
csönt fog tehát felvenni, mely igen ritka eset-
ben 6, gyakrabban 8 hó alatt, általában pedig
1 év alatt biztosan megtérül. És ebből termé-
szetszerűleg következik, hogy a szövetkezetnek
mindenben ezen viszonyokhoz kell magát alkalm-
maznia, alapul vevén az irányadó elvet, hogy a
helyes alapokon létrejött intézet szíprosan simul
azon szükségletekhez, a melyekért életre hi-
vatott.

(Folyt. köv.)

Nagy-szebeni egy és más.

Alig elviselhető csapás érte a n.-szebeni
magyar társaságot: Schuster Antal, magy.
k. orsz. elmeegőgyintézetű gondnok s tüzeltől-
egyletnek alparancsnoka, kultúrasi róm. kath.
egyházi tanács-tag és az első ált. hívat. egylet
helyi felügyelő bizottságának elnöke, f. évi jun.
30 án egy-két napi rohamos betegség után jobb
létre szenderült. Magyar olvasó-egyletünk s ma-
gyar dalárdánk egyik legbuzgóbb, legfáradhatla-
nabb tagját vesztettük el benne s általában ma-
gyar társadalmunk az ő halálában nehezen pó-
tolható veszteséget szenvedett. Noha neve és
származása német, külön magyar honfű, ki a
magyar haza és magyar nemzet érdekében, a
magyar nyelv terjedésért inkább buzgolkodott
volna, mint Schuster Antal, nincsen városunkban.
Ezért nagy barátja és pártfogója volt ő
mind a Teréz-árvaházi magyar tannyelvű, mind
az állami elemi iskolának s ezekben és a ma-
gyarosodás haladásának látta legfőbb eszközeit.

Hogy mily közszeretet és tiszteletet vívott
ki magának városunkban, azt lehetett látni teg-
nap metetésén: főispán, a hivatalok és hatóság-
ok élei, különféle egyletek testületileg, a Teréz-
árvaházi növendékség s mondhatni az összes
magyarság java kísérték sirjára, élőkön a városi
tűzoltók egyenruhájokban.

A nyílt sir előtt Szilágyi Gyula ál-
lamtölgymn. tanár tartott zokogástól felbe-félbe
szakasztott megható beszédet: nemcsak a sze-
gény és özvegy, az árvák és rokonok sirtak és
zokogtak, láttuk a feledhetlenül távolabb állott
magyar férfiak arcain is leperegni a könnyeket.
Ismétlem: a szebeni magyarság roppant sokat
vesztett Schuster Antaltól, ki a magyarok Is-
tene békében nyugtasson! —

Megtörténik az osztályozása és vizsgálata
a kath. hittanból a szászok tanodáiba járó tanu-
lóknak s a hitelenző többeiket, még felsőbb osz-
tálybelieket is megbuktatott, mi az előbbi hita-
nárak részről sohasem történt meg vagy csak
oly tanulóknál, kik általában más tárgyakban is
feltűnő hanyagságot tanusítottak és az erkölcsi
magaviseletből is többször meg lettek róva. De
a jelenlegi hitelenző roppant fontoskodó zelous
atyafi, ki a keresztény tudományt rideg szigo-
ruság, visszataszító durvaság és „commandirozó
generalischoz” illő imperatións által akarja tanít-
ványaiba belevetni. Egyébiránt azt mondják,
nála nem kell sokat tanulni, csak járjon a fiatal
szorgalmasan a templomba és körmenetekre,
gyónjék gyakran: ez pótol minden teológiát
és moralist; ha azonban azokat elmulasztaná,
bebiztathatja a hittani könyveket mind, nem
talál még sem kegyelmet a hatalmas színe
előtt.

Tulsiogorú classificalása miatt a tavaly is
volt „hetz.”

Az idén már leirhatlan lón a deákság bű-
szültése a sok „nicht hinreichend” miatt. Egyik
elszúnja magát, hogy társaiért, miként hajdan
Winkelried, feláldozza magát „Várjatok, majd
rájleszték én a papra!” Vasárol tehát valami
vas-öserázrunál egy pisztolyt, melynek azonban
csak a csőve és ágya van, ledugja mellénye alá,
de úgy hogy ágya kizandikál s így várja la-
kása közelében a papot. Nemsokára jó a deák,
elébe áll s kéri, hogy adjon neki primát; a
pap észreveszi a pisztolyt, melyről persze azt
hitte, hogy legalább is hatsóvi revolver, átül-
li a fiatalit, hogy elvegye a „gyilkos fegyvert” tő-
le, de ez hirtelen kibontakozik ölelő karjai kö-
zül, a pap megfutamodik és „polizei! polizei!”
után kiabál. A pisztoly rudimentumai eltűnnek,
a deáknál mitsem találunk! Most azonban kö-
vetkezik a java: A catecheta megesketi a deák-
ot, hogy sem magát, sem mást nem fog meg-
ölni — és megvan a prima!

Ezt meghallják a többiek, lesz ám búcsu-
járás a meglunyáskodott hitelenzőhöz: egyik
sem bukott meg a hittanból! „Eine schöne Ge-
gend das!”

Megjegyzendő végre az is, hogy a szá-
szok tanodáiban, de kivált a reáliskolájokban
sok magyar fiú, és ezek között sok katolikus
tanul.

A magyar-katolikusok tehát kérték hit-
oktatójokat, hogy engedné meg nekik, miszerint
vallásokat magyar anyanyelvükön tanulhassák.
Egyetlen-egyenek a kivételnek a többletől mind
megtagadta az érdemes esámgamagyar katechéta
ezen kedvezményét. „Azért vagytok itt, hogy
németül tanuljatok! Ez volt az okadatolás. Most
már azt kérjük: azért tanuljék-e fiaink a hit-
és erkőlestant és az egyházi történelmet, hogy
abból a keresztény-katolikus hitet és erkőlest
és a római egyház történetét megismerjék, vagy
pedig azért, hogy a „der-die-das”-t sajátítsák
el? Ugyan bizony! Nem elég, ha minden egyéb
tárgyat németül tanulnak e német városban
gyermekünk? Hát a hittan s szolgálójává ala-
csonyittassák le a germanisatiókat? Bezzeg a
görögülti román tanulók hitoktatójának eszébe
sem jut, másként tanítani, mint románul, és he-
lyesen, sőt ez természetes! S aztán még P.
Hormon akarunk esodálkozni, ki külföldi német,
ha perhorreskálja a magyar nyelvet, holott sa-
ját vértünk feláldozza édes anyanyelvünk köny-
nyelműen s önkényűleg egy fictionnak, a német
nyelv egyedül üdvözítősege fibtiójának, sőt fel-
áldozza annak a vallásos ember előtt legszen-
szentebb tantárgyát, a hittant!

Ad uscem P. Horn! A mint ballom. M.
Michaela kilépési ügyének megvizsgálásán két
helybeli pap lett megbízva, kik egyuttal arra is
hivatnak, hogy a zárdabeli iskoláigyet, tekintet-
tel a magyar nyelv-oktatásra és magyar szel-
lemre, szemügyre vegyék, s előterjesztést tegye-
nek. Zárdai viszonyok sajátságát tekintve, alig
hiszzük, hogy az igazat föl lehessen egészen
deríteni, de mégis meg vagyunk győződve ar-
ról, hogy e két igen tisztelt és fölvilágosodott
egyházi férfi, egyrészt a szegény magyar hölgy
megaláztatásának rögtön véget vet, s kilépésére
nézve kedvezőleg nyilatkozik, másrészt pedig
oly intézkedéseket fog javaslatba hozni, melyek
a tanintézet felvirágoztatását magyar nyelv és
magyar szellem meleg ápolása által célozzák.
y. z.

Grant Bismarcknál.

Grandt tábornok utazásáról, melyet har-
madéve tett a kontinensen, John Russel Young
kísérője könyvet adott ki, melynek legérdeke-
sebb része a beszélgetés leírása, mely Bismarck
herezeg és Grant között folyt. Grant éppen ak-
kor volt Berlinben, mikor a konferencia tanács-
kozott. Bismarck reményét fejezte ki a felett,
hogy a kongresszus békés megoldást fog terem-
teni, s kijelenté, hogy ez az ő kizárólagos ér-
dekük; mert Németországnak nincs semmitől
személyes érdeke sem a san-stefánói békeszer-
ződés folytán keletkezett kérdések szabályozá-
sában. A helyzetet a következő szavakba fog-
lalhatja — ugymond — össze: Oroszország tőb-
bet nyílt el, mint a mennyit megemészteni ké-
pes, s a kongresszus törekvéseinek az a célja,
hogy Oroszországon könnyítsenek. A háboru
igen kemény volt Oroszországnak, azért termé-
szetesen most békét óhaj. Ezután a német esá-
szarra tért át a beszélgetés, a ki Nobiling lö-
vése által okozott sebeiben szenvedett. Bismarck
megindultan mondá a császárról: Ez az aggas-
tyán a legjobb ember a világon s még is élete
ellen törték! Soha nem volt a nagyok között
szerényebb, egyszerűbb, nagylelkűbb és embe-
riesebb, mint a császár; merőben különbözik a
többi hasonló magas születési embertől. A ran-
gos születésűek rendszerint másnak tartják ma-
gukat, mint a többi emberek; keveset adnak
más érzelmeire és kívánságaira, s egész neve-
léstük arra irányul, hogy bennük az emberies
érzelmeket elfojtsák. A császár ellenben valódi
ember; soha sem követett el senki ellen sem
igazságtalanságot, nem sértette meg senkinek
érzelmét s nem érezte keménységét. Családias
egyszerű életmódjára nézve Frigyes Vilmoshoz,
nagy Frigyes atyjához hasonlította őt s még
azt jegyezte meg róla, hogy mindenben oly re-
publikánus, hogy még a legmegesontosodottabb
republikánus is megcsodálná, ha ítélete részre-
hajlatlan lenne.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Comédie Française néhány hét
mulva főállásának két százados évfordulóját
fogja ünnepelni. A Comédie Française 1680.
augusztus 25-én tartá első előadását. Racine-től
adták „Phédra”-t. továbbá „Les carrosses d’Or-
léans” ezimlt vigjátékot Lachapellétől. A lapok
azt indítványozzák, hogy a legközelebbi aug.
25-én „Phédra”-t ép úgy adják elő, mint XIV.
Lajos alatt, ugyanazon színtűnökkkel, díszletek-
kel s scenirozással. A színpadon fagygyertyák
égjenek, egy szolgál pedig éppen a legpathetiku-
sabb helyeken lépne elő a gyertya hamuát el-
kopantani, a konlisszák között, mint hajdan
divott, marquisok volnának a nézők stb. De ez
az eszme aligha nyer megtestesülést.

Bitzó Géza fiatal nagytalentságú festő
mutatá be a napokban a képzőművészeti társu-
latnál egy most be végzett képét, melynek cí-
me „Az alku.” Egy vásári sátorjelenetet tüntet

fel, hol egy lókupez, egy jó módu paraszt ga-
dának igyekszik a nyakába kötni egy eladó lo-
vát, míg a csaplórs szép leánya bort tölt. Előli
egy zigánypeseenyét sőt nő látható, hátul a
gazda töli borát egy korsóba. A hosszú asztal
mellett egy becsipett duhaj legény mulat magá-
ban, mellette egy párocska üldögel és a gazda
épen most törli száját borju-száju ingébe, hogy
igyek egyet. A képet sokan látták s mind di-
csérték, különösen kitűnő fölfogását s Pulszky
megigérte, hogy lépéseket teend érte a minisz-
ternél, hogy a művész külföldre tanulmányi utat
tehesen.

Antik templomot fedeztek fel a ta-
renti tengeröbölben a régi Metapontum helyén,
melyből még 15 oszlop áll. A felfedezett tem-
plom dór styll és az eddigi kiáoszt terrénun (41
méter hosszúság és 31 méter szélesség) körülbe-
lül fele az eredeti templom-areálnak. A talát
oszlopfejek (22) kétszer oly dimenziójuk, mint
a másik temploméi. Találtak ezenkívül számos
részben festett, terakotta ékítményeket, érmekei,
bronz-tárgyakat és egy feliratot, mely szerint a
templom Apollónak volt szentelve. Korára nézve,
a doriai oszlopfelek, és az oszlopsarnok után
ítélve a Krisztus előtti 600-ik századból való.

A drezdai akadémiai tanács oly
nagyszerű hagyományt nyert, hogy ezután éven-
ként huszszor márkát költethet képvetéltre. A ha-
gyományozó, egy szász, kikötötte, hogy az ösz-
szeg német festők műveinek megvételére for-
dítassék. —

Kivonat a „Budapesti hivatalos Közlöny”-ből.

Árverések. Schaesburger Péter 352
ftt 52 kra b. ingtl. jul. 20-án Sz.-Sároson, Vie-
torna Frigyesné 2729 ftt 43 kra b. ingtl. aug.
2-án Gy.-Fehérvárt, Todorfi Bogdán 181 ftt
b. ingtl. jul. 27-én Kolozsvárt, Sepsí János 593
ftra b. ingtl. aug. 2-án M.-Bogáton, Schuster
Sára 1030 ftt 17 kra b. ingtl. jul. 21-én Bes-
sén, Barthus Pál 716 ftra b. ingtl. jul. 31-én
Vajában árvereztetni fognak.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. jul. 10.

— **A hivatalos lapból.** A m. kir. igaz-
ságügyi miniszter, f. évi 18,392. sz. alatt, a kö-
vetkező rendeletet bocsátotta ki: Az 1871. évi
XXXI. törvényezikk 24. §-ában nyert felhatal-
mazás erejénél fogva, a törvényhozás utólagos
jóváhagyásának fenntartása mellett a dévai kir.
törvényszék kerületében lévő szász városi
királyi járásbírószágot saját, és az algyógyi kir.
járásbírószágot területére, folyó évi szeptember hó
1-től kezdve, telekkönyvi ügyekben bírói hatá-
skörrel felruházom. Kelt Budapeston, 1880. évi
július hó 5-én. Dr. Pauler Tivadar, s. k.

— **Lapunk előfizetőit tisztelettel kér-
jük, hogy az ez évi harmadik negyed-
re, illetőleg második fél évre előfize-
téseiket idején megújítani szivesked-
jenek.**

Figyelmeztetjük helyi előfizetőinket,
hogy lapunk számára előfizetéseket ki-
zárólag csak Demjén László könyvkeres-
kedése és lapunk kiadóhivatala fogad el
Helyi hírek.

— **A városi képviselő bizottság**
szakosztályai tegnap ülést tartva, több közgyű-
lési tárgy előkészítésében foglalatoskodtak. Tár-
gyalás alá került a város kalapataki jóságát
illető per ügyében följajánolt béke egyezség,
a tanács bízaván meg az egyezség pontozatainak
előzetes megállapításával, — valamint a tiszt-
viselői személyzet beosztásának ügye, mely el-
határozás végett a közgyűlés elé fog terjesztetni.

— **A közoktatási minisztertől** vég-
re leérkezett felső leány-iskolánk ügye s így
biztosra számíthatunk, hogy ez oly régtóta va-
judó intézet már ez ősz folytán megnyílik. A
rég érzett égető szükség, tehát valahára kielé-
gítést nyer s Kolozsvár tanintézetei még egy-
gyel fognak gyarapodni. A Fröbel-intézet vá-
lasztmánya át is irt a városnak, hogy a tan-
helyiséget kész a felső leány-iskola számára át-
bocsátani.

— **Molnár György** röpirata a napok-
ban megjelent és Bückelnél 40 krért kapható.
Nem akarunk ezuttal bíró lenni a felett, a mit
Molnár ezen röpiratban előad, meglehet később
kissé bővebben foglalkozunk az ott megpendített
eszmékkel. Annyi azonban tény, hogy Molnár
annyira sok és terhes vádat emel a kolozsvári
színház igazgatása ellen, melyek ha valók a
kolozsvári színháznál erőlyes vizsgálatra van
szükség, ha nem valók, az igazgatóságának kö-
telességében áll az igaz tényeket felderíteni.
Hallgatással napirendre térni e röpirat felett se-
hogyssem lehet.

— **Ismét egy szép középület** rajza van
kitéve a Demjén kereskedésében, melylyel Ko-
lozsvár középületeinek száma csak rövid időn

LEGNAGYOBB RAKTÁR
Olaj festékek,
Száraz festékek,
firneissok, lakkok, ecsetek,
továbbá:
Vizhatlan mész és
Portland cementből
mérsékelt árak mellett

Gergely Ferencznél

FÖTÉR 20 SZ. a „TÖRÖKHÖZ.”
 (129) 21—*

Könyv-mű és zenemű raktár

Bárhon megjelent és bárki által hirdetett bel- és külföldi könyv és zenemű azonnal kapható vagy megrendelhető a leggyorsabban.

a plébánia épületben a piaci templommal szembe.
 (36) ZONGORA és HARMONIUM RAKTÁR. 40—*

Nemzeti lobogó

(225) és 4—6

Sétatéri zene!

Miután az időjárás szeszélyeiben bizni nem lehet és így, a sétatéri zene megtartásának napjai sem lévén meghatározható; szükségesnek véltem a nagyrabecsült közönség tájékoztatásul jövőre, a következő intézkedést állandóan érvénybe léptetni: Mindazon napokon, melyeken a belvárosi, mint sétatéri tüzletmél, a nemzeti lobogó ki lesz tűzve; mindannyiszor a sétatéri kioszk előtt, délután 5 órától este 8 óráig zene lesz. Miután tehát úgy finom fagyalt, jeges és hideg kávé, friss sütemények és hűtő-italok-ról, mint válogatott szép zenéről és pontos kiszolgáltatás-ról gondoskodva lesz, remélem, a nagy érdemi közönség sem fogja elmulasztani, szíves és tömeges látogatásával törekvéseimet támogatni.

Úgy szintén bátor vagyok a nagy érdemi közönségnek, a volt régi „Arenában“ berendezett vendéglői helyiséget is becses figyelmébe ajánlani, hol finom sör, bor, hideg- és meleg étkekről pontos szolgálat, tisztaság és jutányos árról gondoskodva van.

Mély tisztelettel a bérle
Tauffer János.

Kéjvonat

tetszés szerinti elutazással és féldíjjal

Kolozsvárról-Bécsbe

Csatlakozva a Budapestről pénteken július 16-án, a Bécsben f. hó 18-kán Ó Felsőgeik a király és királyné jelenlétében tartandó lövészünnepélyre, visszavonhatlanul este 10 óra 20 perczkor a budapesti o. állam-vasúti indóházból induló

külön kéjvonathoz

Kolozsvárról, valamint Brassó, Segesvár, Erzsébetváros, M.-Vásárhely, N.-Enyed, Nagy-Szeben és Bánffihunyad állomásokról a rendesnek fele árán fognak kiadni Bécsre szóló tour- és retour-jegyek. Árak Kolozsvártól Bécsig II. oszt. 33 frt 73 kr. III. oszt. 22 frt 74 kr.

Részletebben a kiragasztott nagy falragaszokon. Az utazás akként van beosztva, hogy a nevezett állomásokról résztvevők jul. 17-ikén reggel 6 óra 48 perczkor az ünnepélyeket megelőző napon megérkeznek.

SCHROEKL G.

Az első bécsi utazási iroda tulajdonosa.
 Bécs, I. Sonnenfelsgasse 15.

(261) 1—*

SÁRGA KRISTOF

fehérnemű és vászon-raktára

Kolozsvártt,

(belközéputca, kisegítő alatt.)

Kül- és belföldi nagykereskedők és gyárosokkal egyenes összeköttetésemmel fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek kezesség mellett, legutányosabb áron valódi árúkkal szolgálni.

Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:

Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima, himzett és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól 3 frt 50 krig.

Férfi színes ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100 különböző mintára, jó színtartó 60 krtól 2 frt 60-ig.

Színes és fehér gyapjú alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.

Férfi alsó nadrágok (gatyák) mindennemű szabásu, legjobb len- és pamut vászonból 70 krtól 2 frt 50-ig.

Férfi legújabb gallérok és kélzők 4 réttől legjobb chiffon szövetből párja 40 kr.

Férfi színes-szűlt selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab egy kötegben 60 krtól 7 frtig.

Valódi len fehér zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól 7 frtig.

Női ingek len és pamut vászonból, sima, himzett vagy redős 1 firtól 5 frtig.

Női háló réklík, 1 firtól 5 frtig, főkötők len és schiffon vászonból 40 krtól 80 krig. (79) 28—*

Női alsó szoknyák és nadrágok 90 krtól 7 frtig.

Női piquet réklík, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frtig.

Függöny-neczek, gyapjú pamut takarók, paplanok, madráczok, mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.

Legújabb szerkezetű esőernyők, 1 firtól 40-től 15 frtig.

Férfi és színes harisnyák, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja 15 krtól 1 firtól 50 krig.

Legújabb nyakkendők, posztó, szavashör és glage készí- raktartók, harisnya-kötők, órasínorok stb. legutányosabb áron.

Fehér és színes asztalnemű, minden- féle len és pamut vászon szín-tartó

creton, oxford és madepolan,

színes ingszövetek

1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon, creton és madepolan fehér ingszövetek 80, 155, és 170 centiméter széles 22 krtól 70 krig,

sima, himzett és redős 3 krtól 3 frtig. Len és chiffon himzett stráfok és betétek, kötő, varró, himző pamutok és ezüstmű, ujjon szűlőttek részére főkötők, réklík és takarók stb.

Továbbá elvállalok kiházasítás, vagy magán szűkségre kívánt fehérneműk pontos elkészítését; kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van fordítva.

Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjahossza, papírszeleten pontos mértéke be- küldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely esetben árat és fajtáját meg- tározni kérem.

Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő, az érte fizetett összeget vissza- szolgáltatom, vagy másokkal kívánatra kicserélem.

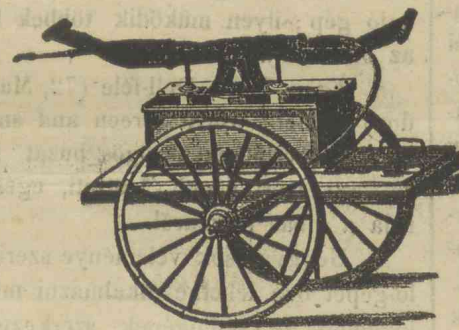
Legtöbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt meg- tartani

alázatos szolgálja

Sárga Kristóf.

Minden eddigi világtárlaton és orsz. kiállításon a legnagyobb díjakkal kitüntetve.

ELSŐ MAGYAR
Gép- és tűzoltószér gyár,
harang
és
érczöntöde.

VALZER FERENCZ,

erdélyországi
FIÓKTELEPE

Kolozsvár

Belmonostor-utca 12. szám

KIS-HÁZ.

Hazánk legnagyobb, korszerűen berendezett gyára

HARANGOK, TŰZOLTÁSZATI és VÍZMŰINTÉZETI GÉPEK

KÉSZÍTÉSÉRE,

a gyárral kapcsolatos vízműtészeti osztály a jelenben egyedüli belföldi szivattyúgyárt képezi, melyben minden célznak megfelelő szivattyúk és szivattyús kútak jóállás mellett készíttetnek. 3—*

Képes árlap kívánatra bérmentve megküldetik.

Első erdélyi Gazdasági-Gépgyár vas- és érczöntöde.

DIETRICH SÁMUEL

Kolozsvártt.

(Főtér Báro Bánffy Albert háznál.)

Ajánl: Olajkencébe tört és száraz festékek,

Perlmoosi Portland-Cement,

Kufsteini (hydraul) vizhatlan meszet

gyári árakon; továbbá dusan berendezett raktárt tart: minden a fűszer-, gyógyanyag- és vas szakmába vágó cik- kekből, a legjobb minőségben mérsékelt olcsó árak mellett s vidéki megrendeléseket is pontosan eszközöl.

A magyar államvasútak (keleti vonal) szállítási irodája.

(255)

4—12

Nyomatott a KELET" nyomdájában Kolozsvártt.

Figyelmet !!!

Van szerencsém a n. é. közönséggel u. m. a n. érd. egyetemi ifjú sággal tudatni, hogy az üzletemben lévő árúczikknek nagy ár leszállí tas történt.

	frt kr.		frt kr.
1 posztó gyermek kalap . . .	1.10	1 gyermek fedeles szekér . . .	6.80.
1 férfi posztó kalap . . .	1.60	12 inggomb, fekete . . .	5
1 férfi kemény kalap 2.50-tól 3 f.		8 matring király gyapott . . .	1.35
1 pár gyermek fél cipő . . .	80	8 matring pottendorfi . . .	70
1 pár gyermek fűdzős félcipő 1.40		12 karika gépezérna . . .	65
1 pár gyermek ezugos cipő 1.30		12 karika finom ezérna . . .	85
1 pár fiu bőr ezugos cipő 3.30		1 napraforgó szappan . . .	40
1 pár női ezugos bőr cipő 2.80		1 eszéki szappan . . .	65
1 pár női ezugos brünel cipő 3.30		1 eszéki kenőcs . . .	40
1 pár férfi bőr cipő . . .	4.—	50 árkus levélpapír . . .	30
1 pár glassé férfi késztyű . . .	95	50 levél boríték . . .	15
1 pár női glassé 3 gombu . . .	1.—	25 varó tű . . .	4
1 drb esőernyő . . .	95	25 varó tű arany foku . . .	8
1 drb szőr esőernyő rugóval 1.60		12 tyukszem gyűrű . . .	20
1 drb selyem esőernyő rugóval 4.—		20 matring varró ezérna . . .	10
1 drb színes oxford ing . . .	70	12 réz író penna . . .	5
1 drb sima finom ing . . .	1.40	12 penna tartó . . .	5
1 drb finom lábravaló . . .	90		

Mindezeket kivül gondolható galantia, nűrnhergi és rövid árúczikk nagy válasz- tékban kaphatók.

Kohn Lajos.

Főtéren Br. Jósika ház alatt.

(117) 17—52